

Šokový stav u traumatu – máme vždy jasno?

Vaníčková Kateřina

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny LF MU a Oddělení urgentního příjmu
Traumacentra Fakultní nemocnice Brno

Šok

- Kritický stav nedostatečné tkáňové perfuze
- Náhlý, život ohrožující stav
- Vysoká mortalita

CAUSES OF SHOCK IN THE TRAUMA PATIENT

Type of shock	Cause	Distinguishing features	Echocardiographic features
Hypovolemic	Massive blood loss	Jugular venous pressure not visible Positive response to passive leg raise	Reduced left ventricle end diastolic area LV end systolic cavity obliteration Reduced inferior vena cava diameter with pulse variation
Obstructive	Cardiac tamponade	Raised JVP, CVP Pulsus paradoxus JVP rises on inspiration (Kussmaul's sign) Muffled heart sounds	Right atrial systolic collapse and right ventricular diastolic collapse Increased pericardial fluid Swinging heart Dilated IVC
	Tension pneumothorax	Surgical emphysema Tracheal deviation away from side of pneumothorax Quiet breath sounds on side of side of pneumothorax	Reduced left ventricle end diastolic area Distended superior vena cava
	Fat embolism	Confusion Petechial rash over face, axillae, root of neck Hypoxia	Features of right heart strain
Cardiogenic	Cardiac contusion		S3 Pericardial rub Anterior ST changes Decreased contractility Regional wall motion abnormality
	Myocardial infarction		Complaints of chest pain ECG changes cardiac enzyme elevation Decreased contractility Regional wall motion abnormality
	Arrhythmia		Rapid, irregular pulse ECG Rapid or irregular contraction Poor atrial mobility (AF)
Neurogenic	Spinal injury		hypotension without compensatory tachycardia warm extremities paralysis Decreased contractility Normal IVC diameter
Distributive	Adrenal failure (pituitary injury)		Warm extremities Bradycardia Hypotension refractory to fluids and vasopressors evidence of base of skull fracture decreased contractility Normal IVC diameter
	Anaphylaxis		angioedema urticaria facial swelling wheeze Hyperdynamic circulation Increased contractility

kazuistika

muž 64 let

- pád z výše 5 m
- po pádu při vědomí, dušnost
- progrese dušnosti - oběhová nestabilita
-ztráta vědomí- asystolie
- KPR lékařem

LZS

- GCS 4 TK 70/40 P 130/min SV Spo2 86%
šokový index 1,6
- i.v., OTI , thoracostomie bilat.
Exacyl 1 gr. Haemocomplettan 4 gr .
podpora oběhu vasopresory
krystaloidy 2000 ml

OUP

- RSAS 1 TK 90/60 s NA P 110/min UPV
SpO2 93% ETCO2 52 mm Hg

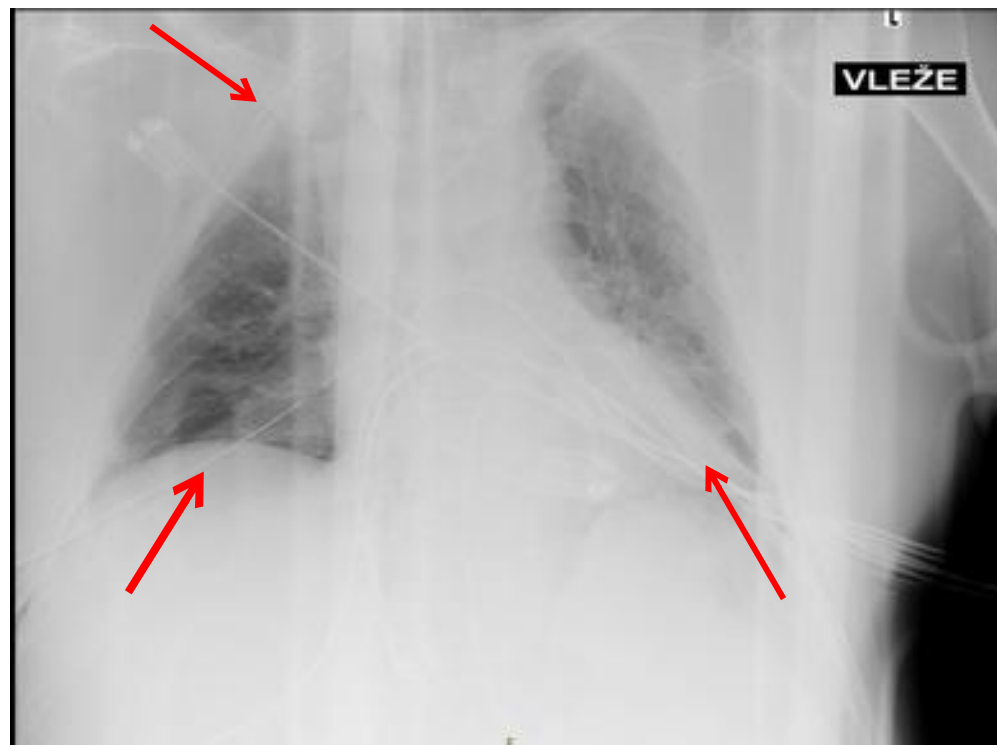
Obstrukční šok - tenzní PNO, tenzní hemothorax

Th.:

- urgentní drenáž obou hemithoraxů

Klinický stav

- TK 86/55 P 120/min SpO2 94%
ETCO2 48 mm Hg
- nutnost navýšení dávky NA k
dosažení hodnot permissivní
hypotenze

zdroj: RDK FN Brno

Hypovolemický šok - masivní krevní ztráty

EFAST

- bez volné tekutiny v dutině břišní

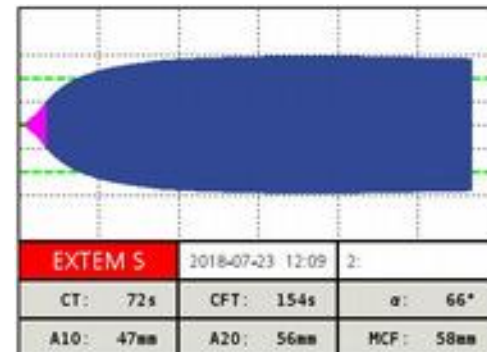
Th.:

- EDR O Rh- 2x, EDR stejnosk. 4x
CaCl₂ 2 amp. i.v.,
- 8,4% NaHCO₃, RF 500 ml,
analgesedace, noradrenalin ↑

Klinický stav

- TK 90/50 P 130/min SpO₂ 93%
ETCO 45 mm Hg

Typ vzorku	Arteriální	ICZ-7
T	36,0 °C	
FO2(i)	50,0 %	
Operátor	71050	
Rozvržení výsledku	OUP-PMDV FN BRNO	
Acidobazický status		
pH	7,017	
pCO ₂	7,48 kPa	
pO ₂	13,5 kPa	
ABE.c	-16,3 mmol/L	
SBE.c	-16,6 mmol/L	
CHCO ₃ -(P).c	14,4 mmol/L	
cHCO ₃ -(P).st.c	12,1 mmol/L	
Anion Gap.c	18,9 mmol/L	
Hodnoty elektrolytů		
cNa+	141 mmol/L	
cK+	5,0 mmol/L	
cCl-	108 mmol/L	
cCa ²⁺	1,06 mmol/L	
? cCa ²⁺ (7.4).c	mmol/L	
Hodnoty metabolitů		
cGlu	20,4 mmol/L	
cLac	11,4 mmol/L	
Hodnoty oximetrie		
SpO ₂	94,3 %	
cHb	105 g/L	
Hct.c	32,3 %	
FMeHb	1,4 %	
FCO ₂ Hb	0,7 %	
FHHb	5,6 %	
FO ₂ Hb	92,3 %	
Vypočítávané hodnoty		
pH(T).c	7,029	
pCO ₂ (T).c	7,16 kPa	
pO ₂ (T).c	12,8 kPa	
c(CO ₂)B).c	32,9 Vol%	
c(CO ₂)P).c	36,0 Vol%	
cO ₂ .c	13,9 Vol%	

Hypovolemický šok - masivní krevní ztráty

MDCT

- Subarachnoideální krvácení v rozsahu páteřního kanálu krčního úseku a kolem mozk. kmene
- Hematom horního mediastina vpravo, bez známek aktivního leaku k.l.
- Oboustranný pneumothorax, malý fluidothorax vpravo
- Fraktura parietální kosti vpravo, fraktura zygomat. oblouku vpravo,
- Fraktura okcipit. kondylu vlevo.
- Fraktura Th11 typu A1, Th9 a Th10 typu A0 (proc. spinosus), Th 3-5 typu A0 (proc. costarius l.dx.).
- Fraktura oboustranných žeber.
- Fraktura pravé lopatky.
- Fraktura sterna.

Klinický stav

- přetrvává oběhová nestabilita s nutností navyšování NA

Typ vzorku	Arteriální	
T	37,0 °C	
FO2(I)	21,0 %	
Operátor	71050	
Rozvržení výsledku	OUP PMDV FN BRNO	

Acidobásický status

pH	6,968	
pCO2	8,78	kPa
pO2	19,3	kPa
ABE.c	-17,1	mmol/l
SBE.c	-16,7	mmol/l
cHCO3-(P).c	15,1	mmol/l
cHCO3-(P.st).c	11,8	mmol/l
Anion Gap.c	15,4	mmol/l

Hodnoty elektrolytů

cNa+	137	mmol/l
cK+	6,0	mmol/l
cCl-	107	mmol/l
cCa2+	1,19	mmol/l
? cCa2+(7.4).c		mmol/l

Hodnoty metabolitů

cGlu	17,3	mmol/l
cLac	9,6	mmol/l

Hodnoty oximetrie

sO2	97,7	%
cHb	124	g/l
Hct.c	37,9	%
FMethb	1,4	%
FCOHb	0,7	%
FHHb	2,3	%
FO2Hb	95,6	%

Vypočítávané hodnoty

pH(T)	6,968	
pCO2(T)	8,78	kPa
pO2(T)	19,3	kPa
ctCO2(B).c	34,6	Vol%
ctCO2(P).c	38,3	Vol%
ctO2.c	16,9	Vol%

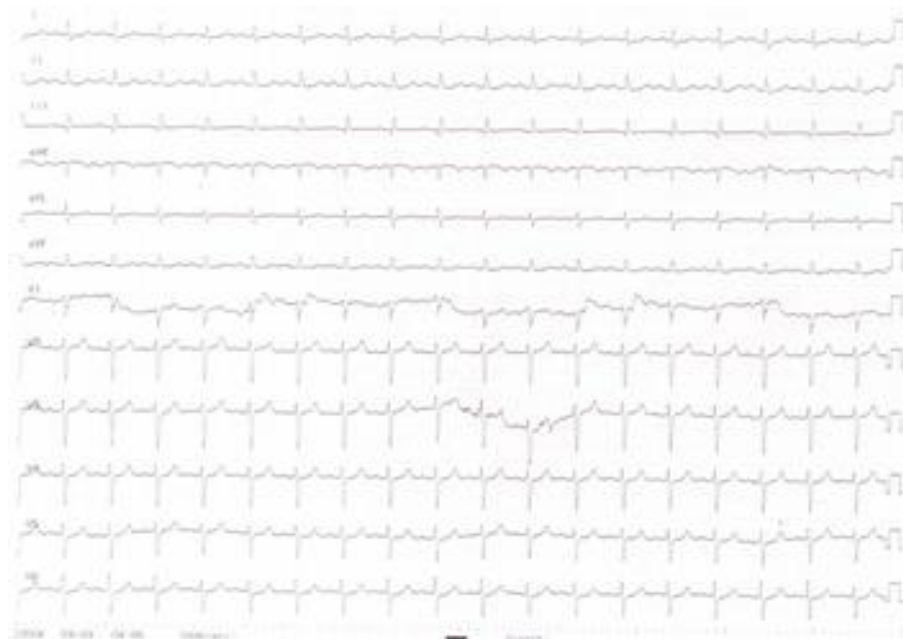
Kardiogenní šok - kontuze myokardu, AKS

EKG: difusně deprese ST-T, bez známek AKS

ECHO: velmi špatná vyšetřitelnost

- nedilatovaná levá komora, koncentrická hypertrofie stěn, globální hyperkontraktilita s **EF LK 65-70%**
- bez perikardiálního výpotku/tamponády

Th.: dobutamin 250 mg + NA k udržení TKs > 90 mm Hg

vyšetření Textový výsledek	výsledek	Jednotka	Meze
> Myoglob.	5380.0	ug/l	(28 - 72)
> Trop.T	42	ng/l	(0 - 14)

Neurogení šok - spinální trauma

- Fraktura Th11 typu A1,
- Th9 a Th10 typu A0 (proc. spinosus),
- Th 3-5 typu A0 (proc. costarius l.dx.).

Distribuční šok - anafylaxe

- ????

....šok - 1,5 hodiny od přijetí

Klinický stav

- přetrvává oběhová nestabilita s nutností podpory oběhu dvojkombinací vasopresorů

EFAST

- bez volné tekutiny v dutině břišní

RTG S+P

- bez linie PNO 2x hrudní drén zprava, 1x zleva

CT + AGCT mozku

- SAK podél mozkového kmene vlevo, zasahující do krčního páteřního kanálu bez progresu
- nově nevelké lemy SDH podél obou hemisfér, do 4 mm.
- **Stop** náplně pravostranné a. subclavia za med. koncem klíčku s minimální extravazací
- **Stop** náplně pravostranné a. vertebralis

Typ vzorku	Arteriální
T	36,0 °C
FO2(i)	50,0 %
Operátor	E1103
Rozvržení výsledku	OUP PMDV FN BRNO

Acidobasický status		
pH	7,034	
pCO2	8,56	kPa
pO2	12,3	kPa
ABE.c	-14,5	mmol/L
SBE.c	-13,6	mmol/L
cHCO3-(P).c	17,1	mmol/L
cHCO3-(P.st).c	13,7	mmol/L
Anion Gap.c	14,6	mmol/L
Hodnoty elektrolytů		
cNa+	143	mmol/L
cK+	5,5	mmol/L
cCl-	111	mmol/L
cCa2+	1,12	mmol/L
? cCa2+(7.4).c		mmol/L
Hodnoty metabolitů		
cGlu	12,9	mmol/L
cLac	7,8	mmol/L
Hodnoty oximetrie		
sO2	94,1	%
ctHb	149	g/L
Hct.c	45,6	%
FmetHb	1,4	%
FCOHb	0,7	%
FHHb	5,8	%
FO2Hb	92,1	%
Vypočítávané hodnoty		
pH(T).c	7,046	
pCO2(T).c	8,21	kPa
pO2(T).c	11,5	kPa
ctCO2(B).c	37,5	Vol%
ctCO2(P).c	42,8	Vol%
ctO2.c	19,4	Vol%

zdroj: RDK FN Brno

zdroj: RDK FN Brno

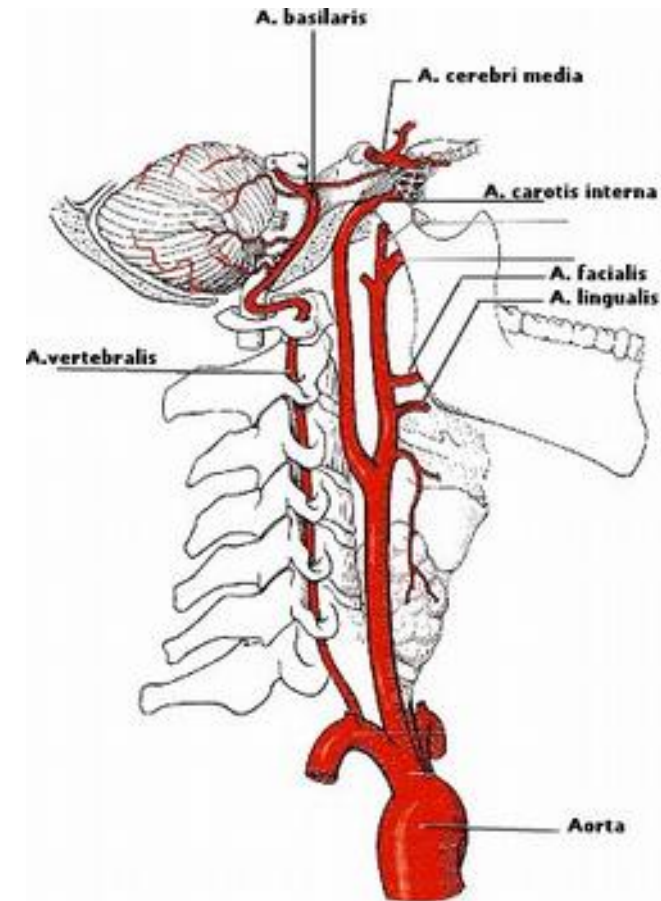
a. subclavia

- symptomatologie vychází z výše okluze

a. vertebralis

tepna odstupuje ze stejnostranné podklíčkové tepny a šíře lumina relativně variabilní, symptomatologie záleží na velikosti okluze.

- okluze AV má široké spektrum neurologických příznaků
- asymptomatické (subklinické) příznaky - letální ischemie v oblasti mozkového kmene, cerebella

Th.:

Urgentní operační revize

- provedena resekce klavikuly a sternoklavikulárního skloubení
- resekce části a.subcl, by-pass S-S
- peroperačně nález devastovaného kmenu plexus brachialis.

Klinický stav

- v kritickém stavu předán na ORIM
- i přes agresivní volumo/hemoterapii nadále progrese oběhové nestability
- Exitus letalis

CAUSES OF SHOCK IN THE TRAUMA PATIENT

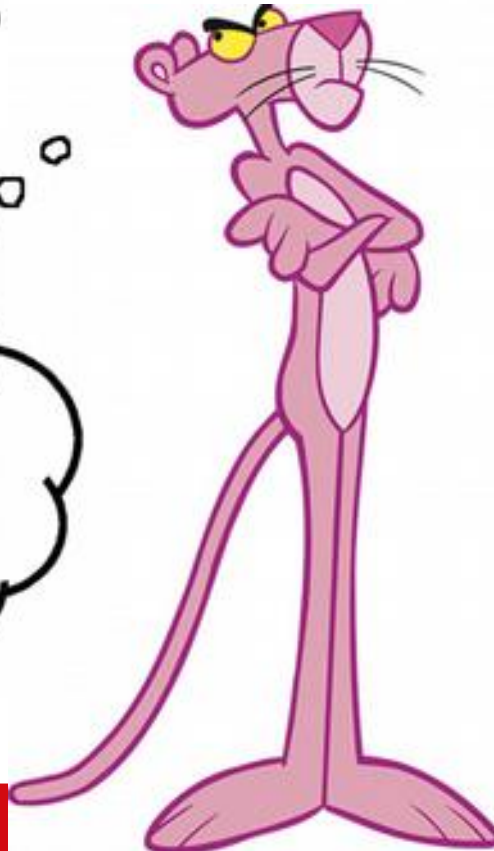
Cardiogenic

NEUROGENIC

Distributive

Hypovolemic

Obstructive

Závěr

Reversible causes

- Hypoxaemia
- Hypovolaemia
 - Hyper/hypokalaemia & metabolic disorders
 - Hypo/hyperthermia
- Tension pneumothorax
- Tamponade
 - Toxins / poisons / drugs
 - Thrombosis-pulmonary / coronary

Anaesthesia & Intensive Care Medicine
Volume 15, Issue 9, September 2014, Pages 406-410

Trauma

Management of shock in trauma

Jonathan D Pearson, Jonathan A Flood, Michael Ingram

Clinical management of traumatic shock Damage control resuscitation **Damage control resuscitation (DCR)** is a concept first coined by the military. DCR encompasses key resuscitative strategies including **hypotensive resuscitation**, maintenance of **normothermia**, the use of **blood and blood products** as primary **resuscitative fluids** and aggressive correction of acute traumatic coagulopathy. In combination these strategies optimize the physiological status of the trauma patient and allow time for the application of the **damage control surgery (DCS)**.

Děkuji za pozornost

